СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК ... 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ЧЕРВНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 7, 1986 No. 107. VOL. XCIII.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ КОМЕНТУЄ ВИПАДОК В ЧОРНОБИЛІ

Ню Йорк (ПС КУППО). — Як тільки вістка про трагедію в Чорнобилі дійшла до вільного світу, Президія Конференції Українських Політичних Партій і Організацій (КУППО) вже 29-го квітня ц.р. вислала листа-меморандум за підписом її голови д-ра Зенона Городиського до президента Роналда Регена і державного секретаря Джорджа Шулца.

У згаданих листах Президія підкреслила, що Москва допустилася чергового злочину супроти українського народу і інших народів, цим разом промовчуючи факт нуклеарної катастрофи в Чорнобилі та її наслідки для цілої території центрально-східної Европи, а можливо і інших країн Европи. Президія КУППО в своєму вичерпному листі-меморандумі до Президента і Державного Секретаря підкреслила, що Москва своєю злочинною мовчанкою і її наслідками грубо і неморально нарушила Гельсінські угоди та Конвенцію Об'єднаних Націй відносно народовбивства і інщі домовлення відносно нуклеарних випадків.

Листи закінчуються проханням до американського Уряду доручити „Радіо Свобода" і „Голосові Америки" подати населенню України і сусідним країнам належні інформації і поради для зменшення наслідків радіяції, а також висловлено прохання, щоби американських Уряд вимінив від совєтських чинників дозволу на телефонічний і листовний зв'язок з рідними та збірну і індивідуальну допомогу потерпілим членам родини.

У відповідь на ці листи-меморандуми КУППО до Президента і державного секретаря прийшов лист з Державного департаменту — Відділу совєтських справ за підписом директора цього відділу Марка Парріса на адресу голови Президії КУППО.

Відповідаючи на листи-меморандуми КУППО, М. Парріс підкреслив, що Державний департамент дуже стурбований можливими наслідками цього трагічного випадку для всього населення тієї частини Европи.

Для цієї цілі відбуто зустріч із представниками української, балтицької і польської громади в Америці для подання інформації про цю катастрофу, які є під сучасну пору в американських руках. Зокрема підкреслено у відповіді Державного департаменту турботу американського Уряду, що належні інформації про наслідки цієї трагедії і їх вплив на здоров'я населення Европи не будуть відомі ще довгий час. Дальше в цьому листі підкреслено, що Уряд ЗСА запропонував зі своєї сторони технічну і медичну допомогу, але совєтські чинники відмовились від неї. Як відомо, говориться далі в листі речника Державного департаменту, совєтський уряд не подав зразу належних і необхідних інформацій про цей випадок і його безпосередні наслідки, а тим самим діяв безвідповідально.

Закінчуючи свою вичерпну відповідь М. Парріс підкреслив, що американський Уряд поробив всі можливі заходи перед совєтськими чинниками, щоб вони дозволили на телефонічний і листовий зв'язок з рідними потерпілих, а також, щоб дозволили на збірну й індивідуальну допомогу в харчах, медикаментах тощо.

СВЯТО ГЕРОЇВ В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н. Й. — Заходом Пластової Станиці відбудеться тут у неділю, 15-го червня ц.р., о год. 12-ій полудня в церковній залі Свято Героїв. В програмі — доповідь ред. Ольги Кузьмович, виступ хору „Золотий Гомін" і деклямації.

Україніка Іллинойського університету збагатилася цінним даром

Урбана, Ілл. (ГЛ). — Інж. Олександер Коновал з Чікаго подарував для української колекції в бібліотеці Іллинойського університету в Урбана-Шампейн цінну збірку українських видань, зокрема журналів, газет та інших періодиків.

Збірка нараховує біля 300 чисел періодичних і монографічних видань; з останніх заступлені праці і твори І. Багряного і В. Гришка. Більшість подарованих матеріялів — це видання з часів скитальщини, наприклад, журнали „Наші позиції", „Штурм" та перший річник газети „Українські вісті", що появлялись на початку циклостилевим способом.

Серед видань міжвоєнного періоду у збірці є примірник „Нова Україна" за 1923 рік та твори окремих авторів. Найкраще заступлені в цій збірці видання Української Революційно-Демократичної Партії, які доповнили комплект видань УРДП в цій бібліотеці. Крім цих, значна частина видань відноситься до історії Української Православної Церкви.

Подарована збірка значно доповнює україніку в бібліотеці цієї вищої школи, яка під сучасну пору нараховує понад 45,000 томів.

РЕҐЕН ЗАКЛИКАЄ КОНГРЕС НЕ ЗМЕНШУВАТИ ВІЙСЬКОВИЙ БЮДЖЕТ

Вашінгтон. — Білий Дім звернувся до членів обох палат Конгресу з листом, в якому закликає не зменшувати асигнування на створення протиракетної оборони з елементами космічного базування і на інші військові програми. Як пише газета „Ню Йорк Таймс", цей лист викликаний тривогою Адміністрації, що її пляни змінення оборонної потуги ЗСА є під загрозою.

Проєкт військового бюджету, складений Сенатом, передбачає асигнування на оборону 301 більйона долярів, тобто на 19 біл. дол. менше, ніж просив Уряд ЗСА. А в проєкті бюджету, який висунула Палата Репрезентантів, сума, про яку просить Білий Дім, зменшена на 35 більйонів.

Особливу тривогу Білого Дому викликав лист 46 сенаторів, які закликають різко зменшити видатки на проти ракетну оборону. В листі, автором якого є сенатор-республіканець Баррі Голдвотер, міститься заклик асигнувати на протиракетну оборону 3.1 біл. дол., а не 5.4 біл., як просив Білий Дім.

В листі, що його президент Р. Реґен надіслав Конгресові, сказано, що, як держава вважає, зменшення видаткової частини бюджету повинні заторкувати стратегічні сили країни в такій же мірі, в якій вони стосуються будь-яких інших видаткових частин. Президент вважає цю точку зору „не лише неправильною, але й небезпечною". „Кожний долар, взятий з наших стратегічних програм, є перемогою потенційних агресорів, — писав Р. Реґен. — Будь-яке зменшення або зволікання підриватиме наші позиції в Женеві".

В середу, 4-го червня, у Вашінгтоні відбулася пресова конференція, на якій 30 колишніх совєтських вчених, які нині працюють на Заході, висловилися за створення стратегічної оборонної ініціятиви і закликали Конгрес підтримати президента Р. Реґена.

Пікетували балет Кірова

Трентон, Н. Дж. (О.Т.) — На прохання трентонського підприємця Шеля Цайґера, який минулого року з мейором міста Артуром Галендом відвідав СССР і придбав столиці Ню Джерзі „почесну назву міста-сестри ленінського дистрикту Москви", в неділю, 2-го червня ц.р., в часі тури по ЗСА, виступала тут група балету Кірова, зложена з 34 танцюристів, з Ленінграду. Вона запрезентувала 13 історичних танців, вибраних з репертуару 200-річного існування балету в Росії.

Місцева англомовна преса перевела ударну кампанію, у вислідi якої на виступ балету явилося коло 1,900 трентонців. 17 міських танцювальних шкіл у часі перерв підносили квіти виконавцям програми.

Балет Кірова пікетували дві групи: невелика, але добре зорганізована група Жидівського комітету громадських зв'язків, під проводом свого президента Мартина Ошена, з відповідними афішами та летючками, які наголошували переслідування національних меншин в СССР, та друга маленька горстка демократичного кандидата четвертого конгресового дистрикту Стівена Кочака, що плянував молитовний похід, щоб звернути увагу на совєтські переслідування. Він особисто звертався до національних меншин, щоб взяли участь в поході. Явилося тільки кілька мадярів, колишніх оборонців Будапешту, з прапором, і кілька українців та українок, членів УККА з головою місцевого відділу Андрієм Галайдідою. Натомість більшість членів Українського Громадського Комітету міста Трентону рішила не брати участи в демонстрації. Тимто телевізійні русла 3, 6 і 10 згадали тільки про імпресивний виступ жидів, а преса назвала це С. Кочака і гурток лівих Коаліції за мир, які мали великий транспарант з написом: „Вітай Кіров! Дякуємо СССР за заборону нуклеарних тестів".

Чикаго відзначить поминками-тризною другу річницю смерти Патріярха Йосифа

Чикаго (ВМ). — Поминальною тризною та збіркою фондів на розбудову патріярших установ у Римі місцева громада відзначить цього року сумну другу річницю відходу у вічність св. п. Патріярха Йосифа Сліпого.

На засіданні управи Українського Патріярхального Товариства та запрошених патріярхальних діячів 21-го травня вирішено відбути в суботу, 6-го вересня, поминки та відслужити Архиєрейську Соборну Панахиду за упокій душі спочилого перед двома роками Патріярха. Після Панахиди в катедрі св. Отця Миколая буде проведено тризну-поминки в авдиторії школи, на якій головним промовцем буде отець Архимандрит Любомир Гузар з Риму, протосинкел Львівської Архиєпархії.

Ціллю поминок-вечері, крім самозрозумілого вшанування пам'яті великого Покійника, буде збірання фондів на дальшу розбудову патріярших установ у Римі. Як відомо, теперішній Блаженніший Патріярх Мирослав Іван Любачівський звернувся окремими посланнями про потребу розбудови і добудови приміщень Українського Католицького Університету, бібліотеки та музею при ньому, як також викінчення мозаїки в соборі св. Софії.

(Закінчення на стор. 3)

„ПОДОЛЯНОЧКА" В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Музичне дошкілля при УМІ під проводом Марти Шлемкевич-Савицької поставить казку-пантоміму „Подоляночка" в неділю, 22-го червня ц.р., о год. 2:30 по полудні тут в гімнастичній залі св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню. Дохід призначений на сиріт в Південній Америці.

Члени Селянської партії відвідали „Свободу"

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У вівторок, 3-го червня, редакцію „Свободи" відвідали три діячі Селянської партії — СЗСУ, Юрій Семенко, голова, Зиновій Туркало, голова Секретаріяту, і Дмитро Ярмоленко.

Вони розповіли, що відбули поширену нараду ЦК СЗСУ — СП, на якій обмірковували питання дальшої діяльности. Нарада, в якій брали участь також дві жінки, Марія Корнійчук і Марія Яцечко, обрала заступником голови Крайового комітету СП в ЗСА інж. М. Нешту та рекомендувала наступному з'їздові партії обрати Ф. Балу (Англія) та З. Туркала заступниками голови ЦК СЗСУ-СП.

В редакції „Свободи" (зліва): З. Туркало, Ю. Семенко і Д. Ярмоленко.

Ще перед нарадою фракція СЗСУ-СП в УНРаді, Д. Ярмоленко, М. Ярмак, М. Яцечко, Ю Семенко відвідали у Філадельфії ДЦ УНР, де склала візиту голові УНРади, П. Лимаренкові. візиту голові УНРади, П. В дружній розмові були заторкнені важливі питання, зокрема чому СЗСУ-СП не запрошено ні на 8-му ні на 9-ту сесії УНРади, хоч фракція не виходила з УНРади, і не була „завішена". Голові УНРади було сказано, що таке поступування нічим не оправдане.

Гості також поділилися своїми заввагами про життя українців в Західній Европі.

УРЯД ПОЛЬЩІ СТАРАЄТЬСЯ ДИСКРЕДИТУВАТИ ВАШІНҐТОН

Варшава, Польща. — Офіційний речник уряду Польської Народної Республіки Єжи Урбан заявив кореспондентам акредитованим в Польщі, що Адміністрація президента Роналда Реґена знала про заплянований і проголошений 13-го грудня 1981 року воєнний стан та пляни ліквідації вільної робітничої профспілки „Солідарність", головою якої був Лех Валенса, але вашінгтонські кола чомусь вважали за потрібне промовчати цю справу і не попередили про плян керівників „Солідарности".

Очевидно, заява Є. Урбана була зумисно зроблена для цього щоб дискредитувати Уряд Р. Реґена і внести свого роду замішання між Вашінгтоном, який все ще морально підтримує підпільну „Солідарність", і польським робітництвом та симпатиками тієї забороненої профспілки в Польщі.

Правда, речники Адміністрації, зокрема представники Державного департаменту признали і підтвердили у розмові з кореспондентами, що напередодні проголошення воєнного стану в Польщі на Захід втік з двома дорослими синами і рештою членів родини полковник Влодзімєж Кукліньскі, один з високих старшин військового штабу армії, який отримав азиль в З'єднаних Стейтах Америки, змінив прізвище і живе тепер спокійно в одному із середньозахідних стейтів Америки. Він, згідно з інформаціями газети „Вашінгтон Пост" й інших джерел, був якийсь час на послугах Сі-Ай-Ей, але коли йому почала „горіти земля під ногами", тобто коли працівники польської державної служби безпеки почали його підозрівати в нелояльності, він мусів, у критичний для ЗСА хвилині, замести сліди за собою.

У Вашінгтоні, речники Адміністрації Р. Реґена заявили, що Є. Урбан і польські засоби масової інформації, контрольовані комуністичною партією, підняли страшний шум довкола цієї справи у двох цілях: хочуть внести непорозуміння між Урядом ЗСА і польськими патріотами, в Польщі й діяспорі, і сказати неподатливим борцям за повну державну суверенність, що вони на Вашінгтон не можуть числити, бо „вашінгтонські бизнесмени", як написала одна з польських газет, „турбуються тільки власними користями і розкладовою роботою".

Тією справою, тобто розвитком подій у Польщі, займалися тоді в ЗСА державний секретар Александер Гейґ, асистент секретаря для політичних справ Волтер Стоссел і Лоренс С. Іґелбирґер, відповідальний за европейські справи. Ні один з них, не є вже членом Уряду, а теперішні керівники Державного департаменту, крім визнання, що В. Кукліньскі дійсно втік в цьому році на Захід, не бажають коментувати цієї справи. На запитання кореспондентів в Ґданську Л. Валенса заявив, що він жадної пересторги з Вашінгтону не отримав. Виглядає, — кажуть політичні спостерігачі, — що між Вашінгтоном і Москвою існувала якась домовленість у справі Польщі, про яку ще зарано говорити.

У СВІТІ

ФІЛІППІНСЬКІ КОМУНІСТИЧНІ партизани знову відновили свою активність і часто виступають проти малих армійських частин й поліції. Покищо вони не склали зброї, до чого закликала їх президент Філіппін Коразон Акіно, але, згідно з інформацією ген. Фіделя В. Рамоса, інциденти між урядовою армією і комуністичними підпільниками зменшилися принаймні на половину. Політичні спостерігачі кажуть, що комуністи не є задоволені дотеперішньою політикою К. Акіно і її наближенням до Вашінгтону, але не мають відваги виступити проти неї, щоб не втратити підтримки в народі. Вміщаючи Акіно, перефразуючи слова американського президента Джана Ф. Кеннеді, заохочує своїх співгромадян до активности і ставить питання: „Що ви плянуєте зробити корисного для батьківщини в чергових 100 днях?"

ЗУДАРИ ІНДІЙСЬКИХ сікхів у провінції Пунджаб з частинами урядового війська і поліцією тривають далі. У середу, 4-го червня ц.р., біля 200 сікхів намагалися прорвати кордон поліції біля так званої Золотої Святині і в зударі забили мечем одного поліціянта і поранили сім інших осіб. Комендант поліції заявив пізніше кореспондентам, що проти 79 осіб ведеться слідство, щоб встановити вбивців і мотиви вбивства. Сікхи озброюються переважно у середньовічні мечі, ножі, залізні штаби й іншу „зброю", а боротьбу ведуть на життя і смерть, цілковито ігноруючи власну безпеку.

ВИЩА ПАЛАТА швайцарського парляменту прийняла більшістю голосів законопроєкт, на підставі якого уряд Швайцарії може обмежувати іміґрацію осіб до тієї країни, а також обмежувати надання права поличного азилю для деяких осіб. Крім того урядові агенції матимуть більше право перевіряти аплікантів і тих, які вже живуть у Швайцарії на статусі тимчасового перебування. Противники законопроєкту кажуть, що швайцарських урядових осіб переслідує ксенофобія, яка постала з напливом до тієї країни чимраз більшої кількости темношкірих і расово мішаних осіб.

БРИТАНСЬКА ПАЛАТА ГРОМАД дала свою згоду на будову тунелю під Ля Маншем, який сполучуватиме Великобританію з Францією. Законодавці у палаті громад, яка нараховує 650 депутатів висловилася: 283 за будовою тунелю, 87 проти. Очевидно, серед законодавців і спільноти є також багато противників цієї грандіозної будови, які бояться, що праця над будовою цілком змінить південно-східню частину Великобританії і порушить закони збереження довкілля. Ще в лютому Франція і Великобританія підписали договір про будову 31-милевого тунелю. Роботи мали б розпочатися весною в 1987 році і закінчитись в 1993 році. Кошт побудови тунелю виноситиме приблизно п'ять більйонів доларів.

МІНІСТЕР ЮСТИЦІЇ в ізраїльському уряді Іцак Модай заявив публічно в Єрусалимі, що ізраїльський уряд прем'єр-міністра Шімона Переза не має жадних конкретних доказів на те, що Курт Вальдгайм, колишній генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй, а тепер кандидат на президента Австрії, був безпосередньо замішаний у воєнні злочини під час Другої світової війни. Раніше Світовий жидівський конгрес обвинувачував Вальдагьма у вбивстві комуністичних партизанів і закладників в Югославії і вивозі грецьких жидів до гітлерівських концтаборів в Польщі. Однак заява міністра юстиції вказує на те, що Ізраїль, який вів окреме слідство в цій справі, не знайшов ніяких доказів злочинности Вальдгайма. Деякі політичні кола думають, що цією заявою Ізраїль хотів підкреслити, що він, як держава, не вмішується до внутрішніх справ Австрії ... повторних президентських виборів.

В СССР відбудеться суд над Ф. Федоренком

Москва. — Совєтське агентство „Новості" повідомило у четвер, 5-го червня ц.р., що незабаром у Сімферополі відбудеться суд над 79-річним Федором Федоренком, якого Департамент справедливости видав Совєтському Союзові в 1983 році, позбавивши його перед тим американського громадянства.

Бюро спеціяльної перевірки, яке було створене при Департаменті справедливости і яке, не скриваючи того, широко користується „документами" КҐБ закидало Федоренкові, що він під час Другої світової війни займався воєнними злочинами і служив сторожем в концентраційному таборі Треблинка в Польщі, у якому, як відомо, нацисти знищили біля 900,000 цивільних осіб, в більшості жидів і в'язнів інших національностей.

Ф. Федоренко народився і ріс в Україні, але до української національности не признавався і не мав жадного зв'язку з українською спільнотою в З'єднаних Стейтах Америки.

Після війни він прибув з табору переміщених осіб до Америки і поселився в місцевості Вотерберрі в стейті Коннектикат, а пішовши на емеритуру, переїхав на Флориду.

Київська газета „Радянська Україна" з 25-го травня ц.р., жалується, що американські і канадські чинники держать в себе ще приблизно 13,000 воєнних злочинців, а „феміда обидвох країн практично нічого не робила для розслідування злочинів нацистів і їх прислужників. За один тільки рік, пише „Радянська Україна", — прокуратура СССР зібрала і передала відділу спеціяльних розслідувань ЗСА тисячі сторінок доказів щодо більш як 150 осіб, винних в нацистських злочинах. Проте, не зважаючи на це, в СССР був депортований лише один воєнний злочинець — колишній обер-вахман СС у концтаборі Треблінка Федір Федоренко".

Після появи тієї замітки в „Радянській Україні", прийшло офіційне повідомлення агентства „Новості" про поспішну підготову до судової розправи, вислідки якої вже сьогодні можна передбачити.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВЦІ ЗАЯВИЛИ, що біля 248,000 громадян, яким Уряд ще не звернув чеки на податки, а натомість дістали вони повідомлення від Податкового уряду, не дістануть своїх чеків, бо мусять сплатити урядові позички. Найбільше боргів є в Департаменті освіти тому, що не всі студенти, які брали позички, їх вповні сплатили. Багато людей, які очікували свої звороти від Податкового уряду були цим рішенням гостро обурені та висловлювали своє незадоволення, пишучи листи та телефонуючи до Уряду.

БІЛИЙ ДІМ ПОВІДОМИВ, що не зважаючи на страх перед терроризмом, Перша Лейді Ненсі Реґен планує летіти в липні до Англії на весілля принца Ендрю. Перша Лейді недавно одержала формальне запрошення на це весілля і власноручний лист від принца. Весілля має відбутися 23-го липня ц.р., та має бути значно менше, як весілля принца Чарлза.

ЗВЕРТАЮЧИСЬ ДО ЛІДЕРІВ республіканців у Сенаті президент Роналд Реґен сказав, що справа про продаж зброї Савдійській Арабії буде мати вплив на відносини ЗСА не лише з цією країною, але й з іншими арабськими країнами. „Я хочу, щоб ви зрозуміли, — сказав Президент сенаторам, — що підсумки голосування, яке незабаром відбудеться, відіб'ється на зовнішній політиці З'єднаних Стейтів і інтересах країни". Лідер республіканської більшости в Сенаті Боб Дол сказав, звертаючись до колеґ-республіканців: „Роз'їжджаючи по країні, ми всі в наших виступах віддаємо належне Роналдові Реґенові. Та і серед населення Президент користується великим авторитетом, про що свідчать підсумки опитування громадської думки: 68 відсотків одобрюють його політику. І якщо ми дійсно віримо в нього, ми повинні доказати це при голосуванні". Республіканці мають в Сенаті 53 голоси із 100, і якщо б вони всі підтримали Реґена в справі про продаж зброї Савдійській Арабії, то справа ніколи б не дійшла до президентського вета.

ВИСТУПАЮЧИ НА СПЕЦІЯЛЬНИХ сенатських переслуханнях, сенатор-республіканець Ричард Луґар, голова Комісії закордонних зв'язків, заявив, що З'єднані Стейти повинні збільшити на 100 міл. дол. розміри своєї допомоги новому урядові Філіппін у порівнянні з тією, яку пропонує Адміністрація президента Роналда Реґена. „Мова йде не лише про нові капіталовкладення в економіку країни, — сказав сенатор. — Ми говоримо про політичну підтримку дружнього уряду, який дуже потребує нашої допомоги". В новому фінансовому році, який починається 1-го жовтня, Адміністрація асиґнувала 236 міл. дол. для допомоги Філіппінам. Президент запропонував Конгресові збільшити цю допомогу на 150 міл. дол. Сенатор Р. Луґар пропонує виділити Філіппінам додатково ще 100 міл. дол.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ Томас Мирфі у Вотербері, Конн., постановив позбавити американського громадянства 73-річного совєтського іміґранта Владіміра Соколова, який 17 років викладав російську мову і літературу в Єйльському університеті. Як твердило Бюро спеціяльних інвестицій (ОСІ) Департаменту справедливости ЗСА, який порушив справу проти Соколова, від 1942 до 1944 року він співпрацював з німецькими окупаційними властями і писав пропагандивні статті в газеті „Рєчь", що її видавали нацисти в місті Орел. Департамент справедливости ЗСА вперше порушив справу колишнього нацистського пропаґандиста. Всі минулі справи стосувалися осіб, яких обвинувачували у військових злочинах. В. Соколов проживає тепер у Милфорді, Конн.

В НЮ ЙОРКУ ПОЧАВСЯ в понеділок, 2-го червня, 37-ий конкурс піяністів імени Шопена, який проводить нюйоркський фонд імени Костюшка. Серед лавреатів минулорічних конкурсів є піяністи світової слави Ван Клейбирн, Мюррі Перрая, Мюнг Ванг Чун, Деніел Поллак та інші.

У ЗВ'ЯЗКУ З ПРЕЗИДЕНТСЬКИМИ виборами в Австрії які, як відомо відбуватимуться вже цієї неділі, ... ц.р., генеральний прокуратор З'єднаних Стейтів ... Едвин Міс заявив, що він не розглядатиме справи Курта Вальдгайма, тобто його евентуальної заборони в'їзду до ЗСА в майбутньому, поки не втихомириться хвиля закидів проти нього і не закінчиться слідство, що його ведуть окремо Ізраїль, Світовий жидівський конгрес, австрійська прокуратура і, очевидно, американські розвідчі чинники. У світлі заяви ізраїльського міністра юстиції Іцака Модая, який фактично виправдав Вальдгайма від закидів ... вашінгтонських колах говорять, ... взагалі не буде розглядати цієї справи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersev Citv. N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

УНСоюз на новому етапі

Історія конвенцій Українського Народного Союзу за понад 92 роки його многогранної діяльности є багата на далекойдучі рішення, які з уваги на характер цієї нашої найбільшої і найстаршої організації мають посередній, а то й безпосередній вплив на цілу нашу громаду на Північно-Американському континенті.

Це можна сказати про останню, 31-шу з черги Конвенцію УНСоюзу, яка відбулася в Дітройті минулого тижня. У першій мірі — з метою посилення організаційної діяльности, — апробовано ще раз додати відділ комерційного продажу забезпечення і в цей спосіб затримати і завернути понад 10-літню тенденцію спаду членства. Цей відділ, створений по лінії модернізації УНСоюзу, працюватиме парелельно з організаційним відділом і його мережею біля 30 Округ і 450 відділів в Америці і Канаді. Ця іновація вносить новий вимір у структуру УНСоюзу і задумана як конечний, модерний і доповнювальний чинник, який повенин вийти в користь УНСоюзу під кутом поширення його оргарнізаційної бази.

По цій лінії Статутова комісія рекомендувала, а Конвенція одноголосно схвалила пропозицію щоб Головний Уряд створив Раду Директорів у Канаді, яка відповідатиме перед головним директором для Канади і Екзекутивою. Це нове тіло в системі УНСоюзу також повинно бути стимулом для посиленої організаційної діяльности на канадському терені добре зорганізованої, динамічної і загальнореспектованої української громади.

Будучи свідомим загрози всьому українству тут і там зі сторони ворожих нам кіл, які вдаються до підступу і знеславлювання, УНСоюз зареаґував резолютно, як він це робив у минулому, створенням свого бюра у столиці ЗСА, яке служитиме його членству і цілій громаді, займаючись протидією хвилі дезінформації і відповідною дією правдивої інформації. Цей крок зроблено по лінії довголітньої служби громаді.

Впарі з тим почином Конвенція уповажнила Екзекутиву інкорпорувати створений минулого року Головним Урядом Комітет Оборони Української Спадщини із звільненням його фондів від оподаткування. Комітет, який тихо, без розголосу, багато дечого зробив вже, зможе поширити фінансову базу, а з тим і свою працю у майбутньому.

З великою дозою серйозности поставилася 31-ша Конвенція до справи злуки УНСоюзу з УБС. Делеґати мали змогу заслухати звітування і думки обох головних предсідників цих двох наших найбільших братських організацій. Коли взяти до уваги непримирені закони природи, історію еміґраційних спільнот, історію нашої власної громади і передбачення соціологів, то в інтересі української громади є шукати дооcередніх процесів зміцнювання наших організацій чисельно. Злука наших братських союзів власне повинна йти по тій лінії і про це так вже висловилася 30-та Конвенція УНСоюзу, а остання це вповні підтвердила.

Отже сміло можна сказати, що остання Конвенція УНСоюзу зробила ряд важливих і далекойдучих рішень для добра членства, громади і цілого українського народу. Новообраному Головному Урядові треба побажати інспірації, сили і наполегливости у позитивному переведенні їх в життя.

„ПРИРОДА КОМУНІЗМУ" ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

У зв'язку зі знищенням большевиками літака корейської летунської лінії 1-го вересня 1983 року, в якому згинув антикомуністичний член Конгресу ЗСА д-р Леррі МекДоналд, американський журналіст Роберт В. Лі опублікував в „Амерікен Опініон" есей про раніші большевицькі злочини.

Роберт В. Лі закінчив університет в Юта. Він є співробітником „Рів'ю оф де Нюз", де реґулярно появляються його статті в рубриці „Фром де Гоппер" і „Капітал Ріпорт".

На думку автора, большевицькі злочини свідчать про нелюдяність совєтської системи й про безсердечне ставлення до знущань і смерти, які цей режим завдає невинним жертвам і їхнім найближчим. Ці злочини совєти заперечують, а американські „ліберальні" кола промовчують і вони поволі забуваються.

Початок тим злочинам дав Ленін у 1918 році, висунувши концепцію „масового терору", як засобу комуністичної стратегії. В „Правді" 25-го грудня 1918 року він оприлюднив такі директиви в стосуванні терору: „Ми не ведемо боротьби проти окремих осіб; ми винищуємо буржуїв, як клясу. Не дивіться на обтяжуючі докази, будь-то в'язень противиться совєтській владі збройно чи словесно. Першим вашим обов'язком є спитати, до якого соціяльного прошарку він належить, яке його походження, освіта, професія. Ці питання вирішають долю ув'язненого. Це суть і розуміння 'Червоного терору' ".

Для ілюстрації своїх тверджень і засвідчення їх правдивости автор Р. В. Лі подає низку фактів із життя. Вибираємо з них ці, які стосуються українців і України: „Пляновий голод": В 1933 році совєтський деспот Йосиф Сталін за допомогою Нікіти Хрущова застосував в Україні створений людиною штучний голод, в наслідок якого згинуло 6-7 мільйонів людей. Сталося це всупереч фактові, що було подостатком харчів, щоб прогодувати населення на протязі двох років. Сталін просто загарбав кожний їстивний шматок. Знавець совєтських проблем, британський дослідник Роберт Конквест окреслив цю акцію, як „здається єдиний в історії випадок спричиненого людиною голоду не в розумінні помилкової політики, але дослівно в факті, що харчі були, але людина їх забрала". Як занотовано в конґресовій студії „Факти про комунізм", „Сталін правильно розраховував зламати рештки опору селянського прошарку. Голод став знаряддям у його політиці. А треба мати на увазі — пише Р.В. Лі — що саме в 1933 році ЗСА визнали дипломатичні взаємини з СССР...

„Харків: В 1922 році опубліковано в Берліні бюлетень п.н. „Большевізм Ілюстрейтед" („Bolshevizm Illustrated"). В ньому були вміщені світлини й текст із описом, що сталося в харківській області в роках, коли ленінські аґенти намагалися підкорити Україну. В одному моменті прийшлося усунути тимчасово комуністів з Харкова, щоб спеціяльна комісія могла прослідити, що скоїлося в Харкові. Висліди досліджения комісії опубліковано в бюлетені.

З уваги на стан тлінних останків, які відкрито, треба було необхідно привести лікарів, які потвердили б вислід обшуків. Лікарі однозгідно ствердили, що тортури, яких зазнали жертви (зокрема їхні органи репродукції) були найжахливіші, які довелося людині колинебудь перетерпіти. Цей рід жаху не був відокремлений, навпаки, це невідклична частина програми, яку стосовано по всьому терені Української Совєтської Соціялістичної Республіки до неповинних жертв, вибраних навмання. Їхня жахлива доля мала переконати решту населення, щоб смирно співдіяла з комуністами.

„Розмова з Ворошиловим:" Климент Ворошилов був російським військовим вождем, який, під час громадянської війни боровся по боці червоної армії. Він так сумлінно сповняв свою службу, що Йосиф Сталін найменував його комісарем оборони від 1920-1940 років. Одного зимового вечора в 1934 році під час обіду Ворошилов сидів по правій стороні амбасадора ЗСА до СССР Вільяма С. Булітта (William C. Bullit). По лівій стороні Булліта сидів інший совєтський високий військовий офіцер, маршал Будьонний. Під час обідньої розмови Ворошилов звернувся до амбасадора Булліта і, натякаючи на Будьонного, сказав: — Мені здається, що найбільш незвичайним ділом, яке ми колинебудь доконали спільно, це було здобуття Києва без бою".

Пізніше амбасадор Буллітт так передав тодішню розмову: „Ось так — сказав Ворошилов — було там 11,000 царських офіцерів із жінками і дітьми в Києві. Вони мали чисельну перевагу над нами своїми з'єднаннями, так, що ми ніколи не могли б здобути Києва з боєм. Тому ми вдалися до пропаґанди. Ми сказали їм, що даруємо їм волю й дозволимо повернутися з родинами додому. Наша армія поста-

(Продовження на ст. 4)

Василь Ґіна

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ФІЛАТЕЛІСТІВ І НУМІЗМАТИКІВ

Цього місяця відбувається в Чикаґо, Іллиной, міжнародна виставка поштових значків, Амерікапекс 86.

Виставка гідна уваги тому, що в ній заступлені збірки поверх 100,000 збирачів значків цілого світу; вперше від 10-ти років господарями цієї імпозантної виставки будуть ЗСА, а для українців важлива вона тим, що Україну буде репрезентувати Український Філателістичний і Нумізматичний Союз, як самостійна одиниця Українопекс 86.

З цієї нагоди варто ширшому загалові познайомитися з тим товариством, яке сповнює подвійно важливе завдання, а саме: гуртує українських філателістів світу та використовує міжнародні культурні зв'язки, щоби ширити правду про Україну.

Згаданий союз зорганізував знаний збирач значків д-р Іван Турин у Відні, Австрія, в січні 1925 року. Того самого року союз почав видавати філателістичний журнал „Український Філателіст". Крім нього, біля журналу згуртувалися знані українські збирачі поштових значків: Вировий, Штогман, проф. Яковлів, Ю. Максимчук, д-р Зайтер і інші. Початково журнал появлявся українською мовою, але коли зчасом читачами ставали чужинці, в журналі щораз частіше стали появлятися статті німецькою мовою. В тому часі великим доброчинцем і фундатором журналу був К. Лисюк, власник філателістичного підприємства при Нассо вулиці в Ню Йорку. У тому часі члени союзу проживали не лише в Австрії, але і в Чехо-Словаччині, Польщі, Мадярщині, Литві, Румунії, підсовєтській Україні, ЗСА і т.д. Союз а з ним і журнал гарно просперувалися до Другої світової війни, але коли із-за тодішніх політичних обставин журналу не можна було висилати до різних держав, життя Союзу та поява журналу перервалися.

Після Другої світової війни велике число українських філателістів — між ними й члени передвоєнного союзу — знайшлося у ЗСА. Вже 17-го грудня 1950 року вони створили в Ню Йорку Ініціятивний комітет, який скликав на 25-го лютого збори, на яких оформлено Союз Українських Філателістів. Усі 25 членів основників (крім д-ра Бачинського з Мадриду, Еспанія) жили в ЗСА. Головою союзу обрано д-ра Евгена Котика — він рівнож став головним редактором журналу „Філателіст". Перший фінансовий звіт виказував 101.01 доляра по стороні приходів, а 78.79 доляра по стороні розходів, значить, новонароджена організація починала своє життя і сальдом 21.22 долярів.

Перше число журналу в 300 примірниках появилося в червні 1951 року. Як попередньо, журнал був друкований українською мовою, але, беручи до уваги читачів, які не розуміли в достаточній формі української мови, вже в 1953 році впроваджено одну колонку англійською мовою. Під дбайливим керівництвом д-ра Котика гарно оформлений журнал появлявся до 1955 року. Одначе в 1960 роках організація натрапила на великі, передусім фінансової натури, трудноші. Щойно з вибором голови д-ра Юрія Слюсарчука в 1971 році Сою зробив великі поступи. Новообрана Управа пильно дбала, щоби журнал до якого вміжчасі впроваджено англійську частину, появлявся кожного року. В 1972 році влаштовано вперше ліцитацію значків, яка знайшла настільки заінтересування, що відбувається тепер кожного третього року. Провідником ліцитації є Валентин Забіяка.

Коли до союзу почали зголошуватися й збирачі грошей, 1972 року змінено назву на Український Філателістичний і Нумізматичний Союз (УФНС). Нова доба в союзі настала тоді, коли в працю включився Вес. Кийпер, який перебрав редаґування інформаційного листка „Вісник", а зміняючи його на „Тризуб-Вісник", видає його два рази в місяць. Часта поява такого листка дає можливість для вичерпних актуальних інформації та виміни думок між членами. Великим успіхом втішалися особисті контакти членів, які в формі конвенцій відбулися два рази (в роках 1982 і 1983) на оселі „Верховина" в Глен Спей, Н.Й., а 1984 року в Спрінґфілд, Вірджінія. 1985 року УФНС закріпив свою позицію на міжнародній конвенції в Монтреалі, Канада, а цього року (як про це було згадано напочатку) вже як повновартісний член бере участь в Амеріпекс 86 в Чикаґо та плянує відбути осібну Українопекс 86 на Союзівці. Рівнож союз робить солідні приготування до виставки в Відні, Австрія, в жовтні 1987 року. До того часу Іван Булат повинен видати всебічний каталог українській значків, а які видавали українські табори в Німеччині та Австрії після Другої світової війни.

Нема найменшого сумніву, що поза організованим членством союзу є ще багато українців, які практично цікавляться філателістикою. Але відомо, що повна вартість збірки і збірщика є тільки в організованому гурті, тому і для особистої користі, а передусім для успішного освідомлення чужинців про історичну правду відносно української історії при допомозі філателістики, корисно було б, щоб українці ставали членами УФНС. Наша адреса: Ukrainian Philatelic and Numismatic Society P.O.Box 14163 Washington, D.C. 20044.

ПРО ЦЕ І ТЕ

„А все залежить від людських зіниць..."

Це відома річ, що події і люди у очах очевидців зовсім не виглядають однаково та не однаково вони про них розповідають.

На цю тему появився уже не один фільм і не одна повість, зокрема із кримінального жанру, де вказують на те, що кожний свідок інакше представляє те, що бачив і пережив, ба навіть описують інакше цю саму особу, яка є в осередку уваги.

В одного вона висока, худощава із рідким волоссям, в другого присадкувата із ясною, буйною чуприною.

Саме цей різний погляд на таку саму справу, ті різні очі, які її бачать звернули нашу увагу, коли ми з цікавістю слухали розповідей про збори одної із наших найбільших українських установ, що саме відбулися.

Ми слухали усних вражень трьох осіб і кожна із них розказувала зовсім щось інакшого про ці самі моменти, які пережила в часі нарад. Ми слухали і слухали, глядїли з одного обличчя на друге і ніяк не могли схопити, як це сталося, що кожний інакше інтерпретував побачене.

В одного промовець на зборах „говорив переконливо і був правий у своїх поглядах", у другого цей самий промовець „скомпромітувався зовсім своїм виступом"; а в третього ця сама промова „була на такому низькому рівні, що не варто про неї навіть говорити". Подібно розказували учасники зборів про інші моменти нарад, зокрема коли йшлося про непорозуміння чи словесні двобої, яких на наших зборах ніколи не бракує. І так в очах учасників зборів ці гарячі дискусії були такі інакші, що ми справді вже нічого не могли розібрати, хто що і як сказав і хто вийшов переможно в дискусії, а кого „знищили" словами.

У висліді ми ніяк не могли виробити собі враження, як, власне кажучи, ці збори відбувалися і жаліли, що нам не вдалося на них особисто бути і поглянути власними очами на все. Але... правдоподібно ми бачили б цілий перебіг ще інакше, як ті, що нам розказували і під своїм враженням ми б переповідали відтак хід зборів.

Саме тому кожна подія, кожний опис людини чи речі дістає інакше забарвлення, коли його переживається живцем і може саме тому спомини очевидців про історичні події мають зовсім не однакове насвітлення : треба щойно довгого проміжку часу та професійних істориків, щоб дістати об'єктивне насвітлення подій.

І тут пригадується нам як з усмішкою і певним здивуванням ми читали спомини одного із наших відомих громадян, його переживання у Другій світовій війні — значить про час який нам дуже близький та відомий. Із цих споминів виглядає, що цей наш „громадський діяч" малощо не в'їхав на білому коні до Києва. А на ділі воно не було ані аж так героїчно ані особливо романтично.

Мимохіть при цих наших роздумуваннях насувається на думку відомий вірш Ліни Костенко: „А все залежить від людських зіниць — в широких відіб'ється вся епоха, у звужених — збіговисько дрібниць".

О—КА

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН виступив перед морськими піхотинцями, які закінчили курси підготови до військової служби і складали іспити. „Патріотизм знову ввійшов у моду в нашій країні і ми не встидаємося гордитися ним", — сказав Президент. Коли морські піхотинці склали іспит і вишикувалися на площі, Р. Реґен, звертаючись до них, сказав: „Завдяки таким як ви, ми можемо бути впевнені в майбутньому Америки — в тому, що ви захистите наші ідеали. Америка не може дозволити собі нині зменшити видатки на оборону. І якщо я почую, що хтось настоює на зменшенні оборонних видатків, я скажу: поцікавтеся думками морських піхотинців".

МІНІСТРИ ОБОРОНИ країн НАТО, які недавно зібралися в Брюсселі, одобрили намір Уряду ЗСА вперше за 17 років почати продукувати отруйні ґази. Державний департамент ЗСА вважає, що ця резолюція задовольняє вимогу Конґресу, який вимагає, щоб на відновлення виробництва хемічної зброї була згода американських союзників НАТО. Однак деякі законодавці закликають зачекати на рішення Ради Північно-Атантійського Оборонного Союзу. Отруйні речовини не продукувалися в ЗСА від 1969 року, коли тодішній президент Ричард Ніксон дав наказ ліквідувати відповідні підприємства і розформувати американські війська хемічного захисту. Прихильники хемічної зброї вважають, що якщо її не буде мати НАТО, то у відповідь на застосування совєтськими військами отруйних речовин Захід буде змушений вжити нуклеарну зброю.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ольга Соневицька

У ГОСТИНІ У МИСТЦІВ

Усякі діла і орудки я кінчала полагоджувати, тільки ще справу виступу на концерті Наталі Андрусів залишила накінець. Так сказати б на „десерт".

До наступного автобусу маю годину часу, отож сідаю у телефонній будці, на всякий випадок кладу перед себе три „дайми", бо справа вимагає довшого обговорення, а що пані Наталя моя мила приятелька, — то напевно прийдеться зачепити попри мистецькі справи дещо і з приватного репертуару. І якщо телефонна трубка не розкололася надвоє, то це заслуга хіба тільки найновішої техніки матеріялу...

— Бійтеся Бога, як же це, ви хочете тільки телефоном говорити і не зайти до нашої хати? Це просто скандал! — протестує повним голосом пані Наталя. — Нема ніякого викруту, що квапитесь додому, що не орієнтуєтесь як слід у нас у Філядельфії. А зрештою... Петре, Петрусю, — чую через трубку, — їдь швиденько... А де ви тепер знаходитесь?

— Та на кінцевій станції автобусів , коло Сити Голу.

— Отже Петрусю, їдь швиденько до кінцевої станції автобусів і „вітром" привели гостю до нас!

— Ого! Пропав мій автобус до Ню Йорку, і то не один... — думаю собі, але в душі я вдоволена, що зовсім несподівано, відвідаю наших милих мистців в їхньому домі. І не минуло 20 хвилин, як я вже сиділа в авті.

Їдемо справді „вітром". Нарешті авто затримується перед чепурним домом — і пані Наталя вже з веранди вітає мене сердечно...

Входимо додому. Як мило в кімнатах! Повно сонця, квітів. А скільки картин на стінах! Видно, що пані Наталя тількищо закінчила співати: фортепіяно відкрите, спів і музика ніби ще бринять у повітрі.

Попадаєте зразу в її полон, бо вона як живе срібло. Ось провадить мене в свій городець. Городчик маленький, але такий, як на картинці. В одному розі — кущ жовтооких купчаків, в іншому—віночком чорнобривці. В кутику повисли незабудьки...

Вертаємося до хати. В їдальні прибраний стіл, накритий на більше осіб. Хіба ж не для мене стільки тарілок — думаю. А ось саме і входять гості і я чую, що вони складають побажання. Мені стало ніяково, бо не знаю в чому справа.

— І я бажаю вам усього найліпшого, найкращого якнайширіше, але, прошу, скажіть мені, що це за свято у вас?

— Адже сьогодні 8-го вересня, Наталчині іменини... — каже мені сусідка.

От як я потрапила на таку милу нагоду, нічого не прочуваючи, та ще й з першою візитою. А господиня і припрошує і прихвалює, і розважає гостей, бо вона в цьому майстер.

• • •

Розмова проходить на різнородні теми, а я й забула, що мене чекає дорога. Вже й місцеві гості починають розходитись, а мене ніяк не хочуть пустити.

— Автобуси їздять щогодини, а ви напевно не так швидко будете в нас, — переконують мене. — Але правду казати, то й мені не дуже хотілося виходити з такої милої і гостинної хати.

— А чи можна подивитися на вашу студію? — питаю маестра Андрусева.

Йдемо нагору. Просторі кімнати заповнені образами, проєктами, рамами, скрізь і пензлі, і фарби, коротко: ми зайшли в царство артиста маляра. А в вітальній кімнаті перед студією, на почесному місці бачу два чудові, оригінальні портрети, що так і приковують до себе мою увагу. Від них віє така щирість, така сердечність, ніби я їх знаю, ніби вони живі.

— Хто це? — питаю мистця.

— Це мої батьки! — відповідає з гордістю. — Я вже в останній хвилині перед виїздом на еміґрацію скочив додому, щоб зробити собі на пам'ятку їх портрети. Бо певно вже їх не побачу...

Я мовчки склонила голову перед сином, що такою пошаною, з таким пієтизмом ставиться до своїх батьків. Запанувала мовчанка, ніби ми всі перенеслися на мить до Камінброду під Львовом, до рідної хати нашого мистця, до дому його батьків.

По хвилині кидаю несміливо питання: — Чи не могли б ви розказати нам дещо про себе? Мистці часто мають бурхливе життя. Напевно і ви можете багато цікавого оповісти. Бо вашу милу дружину я вже мала нагоду ближче пізнати. Ще перед кількома роками, коли вона давала свій концерт у нашому Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, а їй акомпаньював покійний проф. Роман Савицький. Ніколи не забуду того вечора. Можна сказати, два солісти концертували одночасно. Ваш Моцарт, — пані Наталко, — був такий перлистий і ніжний, що я спонтанно дала вам левкою, яку саме мала в руках. І з того часу ми заприязнились. А потім я ще довідалася, що пані Наталя не тільки мистець у співі, але і в „білому" спорті і що саме на конкурсових змаганнях тенісу у Львові вона взяла в полон серце теперішнього свого чоловіка. Але вертаюся до мого прохання:

— Розкажіть нам маестро дещо про себе!

Пізній вечір. Було затишно і спокійно. Бічна лямпа кидала лагідне світло на кімнату. Ми посідали в сутінках, де хто хотів і на канапі і на табуретах. А мистець почав своє оповідання:

Колись я восьмилітньою дитиною загубився від своїх батьків у 1915 році в час Першої світової війни, як нас вигнали з села, бо там мав бути фронт, то з того часу я перейшов усякі дивні дива...

Мистець розказує, ніби малює нам, усі деталі переживань загубленої дитини, його голос пливе рівно і спокійно, а ми слухаємо, наче заворожені, бо перед нами пересувається, як на фільмовій стрічці, дивна казка, неймовірна історія. І як кубанські козаки знайшли заплаканого хлопчину в рові, і як взяли на коня та відвезли раненого до лікарні в Рівному, і як потім він попав до Москви на збірний пункт загублених дітей, а по трьох місяцях у Рязань, у приют для бездомних дітей, що був під протекторатом великої княжни Татяни Миколаївни. А далі три роки перебування у тому далекому, чужому світі, де міг говорити тільки російською мовою, дарма що на дні душі хлопчина відчував, що він ніяк не належить до тієї групи людей, серед якої жив.

І як одного разу припадково попав у його руки Гоголів „Тарас Бульба", із цієї хвилини пробудилася в ньому національна свідомість. І він не почувався вже більше „австріяком" — так його називали однолітки в приюті. Згодом як ближче познайомився з кількома хлопцями з Галичини і Волині, і вони разом, пригадавши собі наші коляди „Бог предвічний" і „Нова радість", дивували цілу Рязань колядою на Різдво.

А потім прийшла революція, що застала його там далеко від рідної землі. Полонені офіцери польського походження, перебуваючи там в таборі, взяли його до себе, заінтересувавшися зшитками його рисунків, які завжди носив при собі. Довідавшись, що він з-під Львова, вони взяли його зі собою. По довгий місяцях подорожі серед різних пригод у час революційних переворотів дістався він накінець до Варшави. Там він виїхав до табору з польськими скавтами і, коли там казали писати до родини, гірко заплакав, відчувши, що не має взагалі до кого писати поздоровлення, аж при допомозі скавтського виховника спробував написати до громадського тамошнього уряду, з труднощами пригадавши собі назву села. У листі він запитував, чи нема там часом когось з його рідних.

— І яка велика радість була, — розповідав Петро Андрусів, — як по роках стрінувся з батьками і ріднею, а при тому великий жаль, що не вмів до них промовити рідною мовою, бо розмовляючи спершу по-російськи а потім по-польськи, забув рідну мову. Був учнем гімназії у Варшаві, приїжджав щороку на вакації до батьків і завдяки братам Курдидикам, Анатолеві та Ярославові та іншим українським студентам став свідомим українцем. Вкінці на конкурсі 280 кандидатів знайшовся між 17-ти прийнятими до Академії Мистецтва, яку закінчив у 1936 році, діставши стипендію від Митрополита Андрея Шептицького...

Ми заслухавшися, забули про час і годину. А коли заблисло світло, ніхто з нас не ховався зі сльозами, бо не тільки ми, гості, втирали сльози, але і пані Наталія зворушеним голосом призналася:

— Скільки разів я слухаю історію життя мого чоловіка, не можу стриматися від сліз.

— Маестро, — кажу, — але ви чудово оповідаєте. Пишіть ради Бога! Доконче спишіть усе, воно ж може бути темою для найцікавішого фільму!

Мистець потішає мене, що він це робить, що списує окремі фраґменти, а колись, як буде мати більше часу, постарається запрезентувати нам свою біографію з власноручними ілюстраціями.

Зворушена залишаю гостинний дім, а дивна історія життя нашого мистця і досі стоїть мені перед очима.

Бомби — Каддафі — тероризм — Чорнобиль! Телефони в бюрі гудять безперервно. Клієнти відкликають подорожі в Европу, а зокрема в Україну. Просимо, щоб на деякий час відклали своє рішення. Саме тепер перша наша тура є в Україні, а я особисто проваджу групою „Львов'янка" по маршруті Дебречин, Львів, Кошиці, Відень — від 12-го до 24-го травня. „Приїду, розкажу все, тоді вирішите", — кажу їм. Слова не помагають — відкликів було коло 60 відсотків до мого виїзду в Україну.

Забезпечую себе і своїх туристів до максимуму — їдемо віденським автобусом, веземо зі собою одно-тижневий запас води, сухих харчів, ліків тощо та дозіметр (для вимірювання рівня радіяції), а крім того, кожний турист отримав свій власний „Nuclear Badge", який я після повернення передам у лябораторію. Для кожного туриста маю запас таблеток potassium iodide, які наповнюють щитовидну залозу до десяти днів йодом, і вона тоді не втягає радіяції.

Не дивлячись на всі мої заходи та впевнення, зібралося нас лише 18 відважних із 120 туристів, які мали відвідати Україну в травні. В день від'їзду ще дві особи відмовили, і я думаю, що якщо б я з будь-якої причини не поїхала, то, мабуть, всі б відмовились від подорожі.

На летовищі зустріли мене засмучені лиця моїх туристів... Моє „не журіться" абсолютно не допомогло. Мене особисто підтримувало на дусі те, що 24 годин перед нашим від'їздом приїхала перша тура з України — всі здорові і крім мінімальної кількости радіяції на черевиках — все було в порядку. Крім того, до своєї диспозиції маю власний автобус, на випадок чогось — їдемо до Відня. Чотири маленькі американські прапорці для автобуса готові, застромлю їх спереду автобуса, щоб бачили, звідки туристи.

„СО СТРАХОМ БОЖИМ..."

13-го травня — Будапешт. Прилетіли ми о 1-ій год. по полудні. Зустрів нас наш шофер Фелікс (з котрим, до речі, я вже роками подорожую) із нашими всіма запасами харчів і води. По коротенькій турі по місті їдемо прямо до Ніреґигази (прикордонне містечко в Мадярщині) на перший нічліг.

14 травня, середа — вирушуємо раненько, щоб на кордоні були чимскорше. Мадярська контроля тривала одну годину, перевіряли тільки пашпорти. Переїхали ми прикордонну зону і, беручи до уваги зміну часу (дві години наперед), ми були на совєтському кордоні вполудне. Говорили до нас по-українськи, чемно і з усмішкою, бо звичайно прикордонний настрій дуже суворий. Ми висіли з автобуса з ручним баґажом для пашпортної контролі, а за той час насильники баґаж виладували в митну залю. Для загальної орієнтації читача — на 18 осіб було 65 (валізок). „Образ американської щедрости, сказав до мене один із прикордонників. — Пані Марійко, не журіться." Я залишила людей в черзі до контролі, а сама лягла на лаві, попросивши, щоб мене збудила остання особа в черзі або якщо буде якась проблема. З перемучення і переживань минулих двох тижнів мій організм вже на останній нитці. О 3-ій год. хтось мене штурхає — „Ваша черга". Іду до контролі. „У вас дозіметр є?" — „Є" — відповідаю, і ще вияснюю, що кожний турист має своє „мірило". „Добре, але ми це вам запишемо на деклярації — прошу його вивезти..." Я навіть не думала лишати, бо то задороге і без правильної батерії непридатне. „А можна у вас на пам'ятку один із тих американських прапорців?" — „Алеж прошу дуже". За таку вічливу контролю була б я всі прапорці віддала". Входжу я в автобус — радість і сміхи, всі задоволені. Підбігає ще одна прикордонниця: „Вибачте, але таки тої ковбаси не можемо пропустити". Тому що я її везла з Нюарку, щоб для групи зробити пікнік в Карпатах, і я не з тих, що програють. Піддаю думку, що ми могли б тут, на кордоні, її з'їсти, Так і зробили. Наталка, провідниця зі Львова, виїхала нам назустріч — і ми з нею вже на кордоні запили „брудершафт". О 4-ій годині вирушаємо до Львова. Під'їжджаємо під Ужгород. Там направляють дорогу, засипають каміння на розтоплену смолу. Хоч ми їдемо дуже поволі, але як тільки Фелікс потиснув на ґаз — бачу по його міні, що щось сталося — трісла опона. Він зупинив автобус коло якогось передміського кафе. Наталка нервується, що мовляв, нам тут невільно стояти, люди не повинні висідати з автобуса і.т.д. Я спокійно прошу всіх, щоб почекали, іду до кельнерки і пояснюю, що ми — група американських туристів, нам трісла опона, чи може група тут дістати щось напитися, а я розрахуюся цигарками, бо рублів не маю. Незабаром повертається вона — „Дуже радо — прошу сідати".

За той час Фелікс повитягав всі потрібні йому знаряддя і змінив опону. Я думаю, що якби ми були поставили там оперу „Ля Травіята", то не була б така велика сенсація, як те, що за 30 хвилин наш шофер сам (з дуже малою допомогою двох туристів) змінив 300-фунтову опону. Ми їдемо далі. Я потиху відмовляю „Отче Наш"... Ми вже другої запасової опони не маємо, а це щойно початок тури!

Карпати. Я свій дозіметр то витягаю, то ховаю. В Будапешті було 15 міль. ренг. В Ужгороді 25, і чим ближче до Львова радіоактивні проміння поволі збільшувалися. Я нікому нічого не сказала. Люди вбільшості спали помучені, інші оглядали нашу Бойківщину... Наталка співала коломийки... дехто підтягав. Приїхали до Львова в 10 год. вечора. Зустріч з родинами — радість, а смуток в тих, до котрих родина не приїхала. „Чом же не приїхали — в нас аж так не зле... настрашилися... а що ж ми маємо казати. Ми тут цілий час!" Мені ніяково і неприємно. Чи оправдувати своїх клієнтів чи сказати, що західня преса подає. Заспокоюю їх, обіцяю, що приїдуть невдовзі. Загальне почуття у них — що як американці не приїдуть, то мусить бути дійсно зле. Кладу групу спати, чищу свій дозіметер.

15 травня, четвер, — Львів. Дозіметр став на 65 міль. ренґ. Я відітхнула. Обіцяла всім, що якщо дійде до 100, ми їдемо назад. Вирішую програму екскурсій (хоч знаю, що ніхто з неї не буде користати, бо туристи вже принципово у Львові розлазяться як тарґани). Викликають мене на конференцію одну, другу. Так всі понесли страшну втрату, і я не маю розв'язки. Пропоную 8-денні автобусні прогульки тільки до Львова. Найскорше може це відбутися на початку липня, потребую час на рекляму, переорганізацію, прошу щоб людям дозволили привести свій сухий харч, ліки — хоч для власного вжитку і безпеки. На все погоджуються, тільки приїжджайте. А як буде з Києвом. У мене ж клієнти, котрі рідню там мають, а групових транспортів я там не попроваджу. Вирішили ми зробити для бажаючих одноденну прогульку літаком до Києва, але все залежить від остаточного рішення в Інтуристі в Москві.

Повертаюся до готелю, бо наступного дня маю засідання в Москві... Знову обступає мене родина, знайомі неприбулих туристів. „Вибачте, я все зробила, що могла, але остаточне рішення було їхнє!" Найбільше шкода дітей, вони будуть перші жертви далекосяглих консеквенцій події в Чорнобилі.

16-го травня, п'ятниця — Москва. Групі сказала, що мене не буде, хай дають самі собі раду один день. Беру торбу документів свій дозіметр і лечу у 6-ій вранці до Москви. Конференція мала відбутися в 11-ій год. В літаку маю хвилину часу подумати про перших кілька днів. Тішить мене, що на столах в туристичних ресторанах багато мінеральної води, більше вареників і каш. Салати взагалі не видно, а ярина виглядає з теплярень, бо дуже вся рівна і однокольорова. Молока раджу туристам до кави не вживати, кожний носить свій запас сухого молока.

Головне бюро Інтуриста положене в самому центрі і мені вже добре відоме. Прихожу, даю візитівку, сідаю, чекаю. Невдовзі приходить молодий чоловік і простягає до мене руку: „З приїздом, вітайте, пані Марійко" — здивування має неабияке. Виявилось пізніше, що родом із України. Посходилися всі ті, які займаються моїми групами і індивідуальними туристами. Відтепер все по-англійськи. Найбільша моя гризота — це накладені 50 відсотків втрати тим туристам, що в остатнім реченці відкликали тури. Прошу, вияснюю, що це не з їхньої вини — вони відпали... і не в силі моя фірма покрити такі втрати. Інстурист погоджується на всі мої бажання. Львів експрес потверджений, одноденні прогульки до Києва зі Львова будуть для бажаючих можливі, кари зменшені. Віддаю вже 20 опрацьованих маршрутів на 1987 рік.

В літаку сиджу між хлопцями у віці між 20 і 30 років, їх мабуть 20. Певно футбольна дружина повертається додому. Засипляю... Чую з просоння: „Хлопці, тихо, дама спить". „Давай, — каже другий, я їй приспіваю до сну". І я чую заспівав тихим голосом українську гуцульську мелодію. Я не витримала, обернулася: „Дякую вам за пісню, це дійсно мов крізь сон. Я українка з Америки". Витягаю все, що в торбинці маю папіроси, жувачки, косметику. Вони зворушені, знайшли у себе одну помаранчу. „Прийміть від нас як сувенір". Я її з'їла аж у Відні.

17-18 травня — Львів. Кручуся коло готелю „Каштан". Відвідую врешті свою родину. Шкода мені шофера, який не говорить ані по-українськи, ані по-англійськи. Тягну його зі собою всюди... по ярмарках, по склепах по родинних гостинах. У кінці перебування у Львові приходить він до мене з клуночком. „Марійко, ці речі мої, вони нові, не ношені, прошу дай своїй родині за їхню гостинність" Аж тоді я зрозуміла, що я властиво чужинця привезла до Львова, і можу уявити собі його здивування, як він побачив наш Львівський ринок і порівняв його з першою ліпшою віденською м'ясарнею.

19-го травня, понеділок — останній день у Львові. Під вечір прийшла родина і знайомі прощатися. „Приїжджайте, не забувайте нас". Це перший раз за 16 років і майже 25 поїздок до Львова я від'їжджала із тяжким серцем. Тільки згодом будемо знати про людські втрати через вибух в Чорнобилі Чи згадає історія про ненароджене покоління... чи запише про передчасну смерть нерозцвітлого цвіту. Ні, властне тепер ми не сміємо вас забути.

20-го травня, вівторок. Автобус рано-вранці від'їжджає, напрям — Стрий. Перевал Ужгород до Кошиць. Ту воду, що ми привезли, везем назад, харчі пороздавали родині. Наталка проводжає нас до Ужгороду, по дорозі розказує про Карпати — Довбуша — Дзвінку. Оглядаємо по дорозі дерев'яні церкви. Зупиняємося на полуденок. Підходять до нас робітники, хочем почастувати їх, але не хочуть. „Ще скажете, що нас американці годували". Йде дальша розмова все про те саме — про Чорнобиль. Питаємося, чи п'ють молоко, радимо, щоб не пили, у відповідь: „Пані, і так треба вмирати". Прощаємо Наталку в Ужгороді і їдемо до кордону. Виїздна контроля тепер легша — у нас тепер лишень 17 валізок, але далі заборонено вивозити речі мистецької вартости.

Приїжджаємо до Кошиць о 5-ій годині вечора. (Тут 2 год. ми скористали).

21-го травня після сніданку від'їжджаємо до Відня — наша остання зупинка. Про ходим за півгод. чеську прикордонну контролю. На запитання чи ми щось купили — „та де, ні, ми лишень в транзиті зі Львова до Відня". Під'їжджаємо до австрійського кордону. Вони в наших пашпортах зовсім не зацікавлені, зате міряють радіяцію по одежі, по черевиках — нічого ненормального нема. Хоч, як міряли радіяцію в моторі ззаду, автобуса, то трохи був Фелікс поблід. Пізніше сказав, що ще трохи і треба б було висаджувати автобус на риштовання (яке вже стоїть там 3 тижні) і водою змивати радіяцію з автобусових проводів.

21-24 травня у Відні група вже відпружена, багато несподіванок завдяки власниці автобусної фірми, з котрою ми вже за 5 років дуже зжилися. Прощальна вечеря — та щасливий поворот домів

Виринають тепер питання: чи ми повинні були поїхати, чи я, повинна була прогульку відкликати, чи я повинна цього року прогульки далі укладати. На всі питання моя відповідь з чистою совістю є „так!" Ми тепер там потрібні, а найбільше потрібно нашої моральної підтримки, що ми про них в їхнім горю не забули і що ми готові помогти!

Львів Експрес тури будуть від'їжджати до Львова щодва тижні, а ціна доступна. Їх уможливлено добровільною працею працівників мого бюра, за що я їм дякую.

Марійка Гельбіг

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Чикаго...

(Закінчення зі стор. 1)

Все це вимагатиме поважних додаткових фондів. Організації, які взялися продовжувати спадщину Патріярха Йосифа, повинні включитися у придбання цих фондів.

В Чикаго з цією метою оформився окремий організаційний комітет вшанування пам'яті Патріярха, а його очолив відомий діяч д-р Роман Смик, референт Патріяршого Фонду Чикаґської Епархії. Єпископ Інокентій Лотоцький, ЧСВВ поблагословив цю акцію і сам візьме участь у відзначеннях. Збірковий комітет буде провадити збірку вже в найближчих тижнях. 50-доляровий даток від особи уповноважить дану особу взяти особисту участь у вечорі-тризні, але всі пожертви, менші і більші, будуть опубліковані та вислані до Риму. Збірка пожертв та вступів буде проводитися через усі українські католицькі парафії.

Відбудеться імпреза на фонд фільму про УПА

Клівленд, Огайо. — Тут відбудеться в неділю, 15-го червня ц.р. на площі української католицької церкви свв. Петра і Павла пікнік та виграша, дохід з яких призначений на виготовлення відео-документального фільму про Українську Повстанську Армію.

Імпрезу влаштовують Українські ветерани В'єтнамської війни з Клівленду і Товариство колишніх вояків УПА.

Пікнік буде відбуватися від год. 2-ої по полудні до 10-ої вечора, а проголошення виграш буде о год. 7:30 вечора. Один квиток коштує 1 дол., а 6 — 5 дол.

В П'ЯТЬ РОКІВ ПІСЛЯ ТОГО
як відійшов від нас несподівано і передчасно

сл. п. д-р

МИКОЛА КУЗЬМОВИЧ

ми згадуємо Його з незмінною любов'ю і жалем, що Його вже немає з нами.

Усіх, що ще не забули Нашого Мужа і Батька просимо в дні 11-го червня 1986 року згадати Його добрим словом і тихою молитвою.

ОЛЬГА — дружина
ХРИСТЯ і ЮРКО з родинами — діти

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 5-го червня 1986 р. на 86-му році життя відійшла у Вічність, по довгій і тяжкій недузі наша Найдорожча
МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

ТЕКЛЯ ВОЙТОВИЧ
з дому ЗАЛЬОПАНА

зі села Настасів, пов. Тернопіль.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 9-го червня 1986 р., о год. 9:30 ранку з похоронного заведення Ліпі і Зелієн, Eastern and Wolfe, Baltimore, Md., **до церкви св. Михаїла,** 524 So. Wolfe Street, **а відтак на український цвинтар св. Михаїла в Балтімор, Мд.**

В глибокому смутку:
дочка — МАРІЯ зі сином ІГОРЕМ і дочкою МАРІЄЮ
сини —
ГРИГОРІЙ з дружиною МАРІЄЮ
МИХАЙЛО з дружиною СОФІЄЮ
БОГДАН з дружиною НАДІЄЮ
9 внуків, 8 правнуків
брат — ОЛЕКСА з родиною в Каліфорнії
сестрінок — МИХАЙЛО ЗАЛЬОПАНИЙ у Дітройті
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і в Україні

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і Незабутньої
МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

ІРИНИ НЕБЕЛЮК
з Рондяків

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
у четвер, 12-го червня 1986 р., о год. 7:15 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на могилі Покійної

відбудеться

в суботу, 28-го червня 1986 р., о год. 11-ій ранку на цвинтарі Hollywood **в Юніон, Н. Дж.**

Просимо Рідних, Приятелів і Знайомих зєднатися з нами у молитвах за Душу Покійної.

РОДИНА

Неділя, 15-го червня 1986 року
СОЮЗІВКА, Кергонксон, Н. Й.

До участи запрошується всіх батьків і гостей Америки і Канади, як також радо будемо вітати гостей, які приїдуть автобусами з дооколишніх місцевостей.

Вступ на програму — БЕЗПЛАТНИЙ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
спонзорує
ВЕЛИЧАВИЙ ФЕСТИВАЛЬ
присвячений
ВСІМ БАТЬКАМ
та
ПОСВЯЧЕННЮ ДОМУ СЕНЬЙОРІВ

ПРОГРАМА ДНЯ
Год. 10-та ранку — БОГОСЛУЖБИ — в УКЦеркві і УПЦеркві
Год. 12-та полудня — ПОСВЯЧЕННЯ НОВОЇ БУДІВЛІ для СЕНЬЙОРІВ
Год. 1-ша до 2:30 по пол. — ОБІД
Год. 3-тя по пол. — МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА
Солістка ЛЯРИСА МАҐУН-ГУРИН
при фортепіяновому супроводі Л. ЛЕНДСМЕН
Ансамбль бандуристів „ГОМІН"
Керівник ОЛЕСЬ НАПОРА
Танцювальний ансамбль „ЗОРЯ"
Хореограф ДАРІЯ ПІШКО

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили:
III-86

1,000 дол. Юрій Кравець,
300 дол. М. Хоманчук (зі збірки під час похорону бл. п. Наталії Хоманчук),
250 дол. Марія Форостина (200.00 дол. на хвалу бл. п. Блаженнішого Патріярха Йосифа, 50.00 дол. у пам'ять Мужа бл. пл. Романа),
по 200 дол. Тарас Ванчицький, Евгенія Іванович, Михайло Дребич (у пам'ять Дружини бл. п. Люби Дребич),
110 дол. д-р Роман і Лідія Смик,
по 100 дол. Сестрицтво при церкві Різдва Преч. Діви Марії в Ню Бранксвіку, Н.Дж. (у пам'ять бл. п. Патріярха Йосифа), Андрій Турчин (у пам'ять Дружини бл. п. Ольги Турчин), Василь і Галя Тхір (у першу річницю смерти бл. п. Володимира і Ярослави Стояловських), Віра Шуль (у пам'ять Доні бл. п. Лідії Шуль-Богдан), Евстахії Федик, Люба Артимишин, Іван Іськів,
по 50 дол. Іванна Блага, Роман Балтарович, Марія Каплиста, Іван і Марія Демків, Володимир і Катерина Березяк, С. Качала, Віра Іваницька, Богдан Котис (у пам'ять бл. п. Христини Міз), Евдокія Блавацька (у пам'ять бл. п. д-рів Лева і Софії Смішків), Богдан і Христина Кульчицькі (у пам'ять Тети бл. п. Юлії Рудницької у першу річницю смерти), Стефанія Кожушко,
по 40.00 дол. Микола Тимків (20 дол. у пам'ять бл. п. Михайла Дуциловича, 20.00 дол. у пам'ять бл. п. Івана Ситника),
по 25 дол. Омелян і Юлія Урбанські, Ірена Ільницька, Ірена Чуміловська (у пам'ять Мужа), Ярослав Масюк, Мирослав і Христина Лисобей (у пам'ять бл. п. Михайла Дуциловича), Орест і Софія Питляр,
по 20 дол. Анна Кос, Іван Заполюх, Олена Куса, Іван Борис, Емма Послушна, Олена Филипович,
по 15 дол. Іван Підгірний, Володимир і Наталія Масюк, Стефанів Петро Михайло, Галя і їх син Володимир і Родина, П-во Романець; Михайло і Теодозія Ґаладза,
по 10 дол. Михайлина Коліняк, Іван і Марія Ґумовські, Анастазія Люта, Борис Послушний, д-р Теодозій Сенковський, Тарас і Ірена Івасів,
по 5 дол. Михайло Барановський, Степан Ґолящ, Ярослав Клим,

На радіопрограму „Голос Української Діяспори" зложили:
50 дол. Володимир і Катерина Березяк,
30 дол. Марія Марусяк,
25 дол. Анна Мелько,
10 дол. Микола Маслій (у пам'ять Батьків бл. п. Ілька і Евдозії Маслій),

---

Додаток до коляди в Нюарку, Н. Дж. — переслав Василь Пасічняк, зложили:
30 дол. Володимир Дзінгала,
15 дол. Марта Пацлавська,
10 дол. Юрій Балинський,

Листа ч. 1977 — збірка замість квітів на могилу бл. п. Михайла Дуциловича — Кіндрата у Філядельфії, зібрали інж. Ю. Головчак і М. Насевич, зложили:
100 дол. Валентина Дуцилович,
30 дол. Дарія Кузик,
по 25 дол. інж. Юліян і Олена Головчак, д-р Леонід і Ірина Рудницькі, Василь і Анна Найдан,
по 20 дол. Іван і Анна Квік, Василь і Олександра Дорошенко, Михайло і Евгенія Білик, Нестор і Анна Сум, проф. Еміль Гrималяк, Стефан і Марія Ковалишин, Тарас і Ірена Ванчицькі, д-р Володимир і Стефанія Пушкар,
15 дол. Василь і Наталка Шуя (Гаммонд, Інд.),
по 10 дол. Галина Ортинська, Зенон Кознарський, Віра Пак, Андрій і Галина Стахнів, Роман і Марія Флюнт, Т. Крочак, д-р Володимир і Марія Бачинські,

---

Збірка в Ню Ґейвен, Конн. — переслала Павлина Лодинська, зложили:
150 дол. Параскевія Витвицька,
100 дол. Максим і Романа Тібодо,
по 50 дол. інж. Ігор і Марія Зубрицькі, інж. Мирослав і Надія Троян, Михайло Ґурський, Зенон Гараманчук,
по 40 дол. Левко і Орися Марків, Ярослав Попель, Григорій і Анна Гіна,
по 30 дол. проф. Івась і Ірена Телюк, Іван Румак,
по 25 дол. Іван і Інка Лодинський, Володимир і Лідія Фіцалович, Олег і Надія Микетей, Геня Добчанська, Михайло і Ірена Бойко, Орися Лаврович,
по 20 дол. Марта Рудик, Наталка Цибрівська, Іван і Марія Сова, Мирослава Белей,
21 дол. Михайло Панкевич,
по 10 дол. Марія Марків, Адам Дерешівський, Іван Куць,

Збірка Українського Патріярхального Т-ва, Відділ на Північну Каліфорнію, під час сходин Відділу у Сан Франціско дня 23 лютого 1986. Переслав Тарас ДеЦмайло-Кульчицький, голова, зложили:
200 дол. Мирон і Стефанія Кочан,
по 50 дол. інж. Теодор і Марія Зубрицькі, д-р Роберт і Ірина Міджлей,
по 30 дол. Мирон і Олена Площанські, Марія Турчин, мгр Осип і Люба Кладко,
по 20 дол. Наталія Каменецька, Роман і Віра Косович, Микола і Стефанія Кісь, інж. Нестор Козбур,
по 10 дол. Михайло Федущак, Ірина Волосенко, Василь Глухий, Гайндріх і Ольга Шраєр, Юліян і Ольга Чато,
по 5 дол. Стефан Мрозовський, Михайло і Марія Потрогош,
3 дол. Марія Жарська,

Листи ч. 1354 і 1355 — збірка-Коляда Українського Патріяршого Товариства, Відділ Гемпстед, Н. Й. — Зібрав і переслав Микола Курчак, зложили:
239 дол. Базар УПТ — Гемпстед,
200 дол. Бінго-кухня І,
по 100 дол. Василь Захарія, Петро Квозко, Микола Курчак,
по 50 дол. Пласт. Станиця — Гемпстед, д-р Юрій Солтис,
30 дол. Степанія Сагата,
по 25 дол. Дмитро Жеграй, Католицький Клюб, Христина Леонард, інж. Богдан Подолюк, мгр Атанас Сваричевський, Союз Українок — Гемпстед, о. Крил. Еміліян Шараневич, Володимир Шпачинський,
по 20 дол. Ольга Берч, Орест Дацків, Зеновія Зарицька, Еміліян Ільницький, Іван Козловський, Богдан Копистянський, Ярослав Курчак, Ольга Мандибур, Василь Пекар, Остап Погорецький, Володимир Романюк,
15 дол. Марія Слаба,
по 10 дол. Анна Андрухів, Теодор Барняк, Іван Винник, Михайло Вовк, Василь Горинь, Іван Ґенда, Василь Ґерула, Петро Ґрещук, Алісія Доскоч, Іван Капчак, Юрій Колач, Іван Колодій, Павло Коваль, Степан Коханівський, Евгенія Клюба, Степан Кулинич, Яким Курчак, Тадей Ліпинський, Марія Лисяк, Степанія Маланчук, Анна Малиняк, Іван Матлос, Михайло Мотуз, Михайло Петрига; Тарас Пищимуха, Михайло Рій, Марія Сидор, Петро Шанайда, Ілько Цьопик, Михайло Щерба, Іван Яворський, Лукіян Ярош,
по 5 дол. Марія Бурбан, Тарас Вакулінський, Микола Дідора, Микола Зобків, Осип Квас, Іван Клим, Василь Козак, Володимир Літепло, Іван Лотоцький, Ольга Малігловка, Параскевія Мотуз, Іван Плетеницький, Орест Романюк, Степан Фелипчак, Осип Хома,

---

Листа ч. 1817 — зібрав Володимир Псуй в Нюарку, Н. Дж. — переслав Василь Гнатів, зложили:
50 дол. Володимир і Анастазія Псуй,

---

25 дол. 76 Відділ УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.
20 дол. М. Кузишин,
по 10 дол. Нестор Басняк, А. Андріюк, В. Гладкий, Ю. Кисілевський,
по 5 дол. П. Батьків, М. Бобівський.

В пам'ять покійного Володимира Роговського зложили:
100 дол. О. і В. Роговські (Ню Йорк),
30 дол. д-р Ірина Терлецька,
25 дол. О. і М. Тарапацькі,
20 дол. М. і М. Семанишин,
15 дол. В. і Н. Савицькі,
10 дол. Оксана Барчинська.

Листи ч. 2030, 2030А і 0028А — збірка в Маямі Біч, Фла. — переслала Вероніка Цегельська
листа ч. 2030 — зібрала Вероніка Цегельська, зложили:
50 дол. Вероніка Цегельська (в пам'ять мами бл. п. Ірени Дроздовської-Сеник),
по 20 дол. Богдан і Ева Лужняки, Микола Чировський,
по 10 дол. Павло Гарматій, Галина Остапі, Василь Ґелембин, Евген Попович, Стефан Данилевич, Роман Швед, Марія Дейчаківська, Борис Дурбак, Наталія Татунчак, Зенон Питляр,
по 5 дол. Марія Томашівська, Стефан і Марія Венгльовські,

листа ч. 2030А — зібрала Вероніка Цегельська, зложили:
50 дол. Михайло і Ольга Ковальчуки (в пам'ять бл. п. Ірени Дроздовської-Сеник, померлої мами Пані Вероніки Цегельської),
25 дол. Христина Іванція,
20 дол. Сидір Новаківський,
по 10 дол. Я. Пришляк, Іван Хоптій, І. і А. Кропп, Анна Зуб, Микола Гладкий,
по 5 дол. Соня Микитка, Анна Курилко,

листа ч. 0028А — зібрав Павло Галадза, зложили:
по 20 дол. Павло і Валя Галадза, Антон Горак,
по 10 дол. Йосиф Базар, Білл і Стела Тараска, Осип Бачик,
по 5 дол. Роман Венгльовський, син Петро, Михайло Штиба, Іван і Люба Гривна, Волтер Васніковскі,

---

Листи ч. 0001, 0002, 0005, 0006, 0008, 0009 і 0011 — Коляда у Філядельфії і околиці.
листа ч. 0001 — збірщик Лонгин Світенко, Берлін, Н. Дж., зложили:
по 50 дол. Лонгин і Стефанія Світенко, Олександер і Анна Кокбаса, Галя Кузьминська,
по 20 дол. Андрій і Галя Стахнів, Дмитро Молдаван,
15 дол. Ніля Павлюк,
по 10 дол. Роман і Марія Флюнт, Микола Римчук, Олена Дорога, Ольга Брик, Лев і Марія Барило, Плятон Світенко,
по 5 дол. Петро Аркотин, Михайло Ваповський, Іван Бесюк,

листа ч. 0002 — збірщик Іван Кантор, Філядельфія, Па., зложили:
35 дол. Іван Кантор
15 дол. Теодор Дуда,

листа ч. 0005 — зібрала Ірина Ярош, Філядельфія, Па., зложили:
по 50 дол. о. митр. Василь і Марія Головінські, Богдан і Теофіля Артимишин,
по 15 дол. Анастазія Сагата, Катерина Марків,
по 10 дол. Роман й Ірина Ярош, В. Брикович, Тимко Бойко, Ярослав і Іванна Пенкальські, Дмитро Фіцак, Мирон Захарієвич,

---

листа ч. 0006 — зібрав інж. Юліян Головчак, Філядельфія, Па, зложили:
по 50 дол. Дмитро Сенюх, Осип Петрович,
30 дол. Ю. і Л. Крижановські,
по 25 дол. Юліян і Олена Головчак, Іван і Анна Квік, д-р Микола Войтович, Володимир і Ліза Чепіль, Олександер Луцький, Володимир Бачинський, Ярослав
22 дол. П-во Лопатинські і Т. Яцкевич,
по 20 дол. С. і М. Ковалишин, Василь і Олена Ощипко, Роксоляна Гарасимович, Богдан і Віра М. Коженьовський, В. Винницький, Б. і З. Мисько,
по 20 дол. Остап Тарнавський, М. Я. Петрів, Мирон і Марія Масюк, Ярослав і Люіс Білинські,
по 15 дол. М. і Ю. Сухар, Орест Рудий,
по 10 дол. Данило Білинський, Ліна Ахіпко, Олена Мікулик, Дмитро і Катерина Кіт, Оксана Горацька, Олександер Пришляк, І. і М. Юрчак, В. Шиприлик, Йоан і Стефанія Ракочі,
по 5 дол. В. Варварів, Анна Ткач,

листа ч. 0008 — зібрала Марія Флюнт, Брістоль, Па., зложили:
50 дол. Теодор і Марія Флюнт,
по 25 дол. Юрко Флюнт, Михайло і Софія Шулак, Іван і Софія Головка,
по 20 дол. Мирон Дзідзюра, Микола Головчак,
по 10 дол. Родина Дідич, Родина Мацкович, Родина Пущило, Ол. Татомир, Я. Татомир, Родина Надрага,
5 дол. Ірена Вітик,

листа ч. 0009 — збірщик інж. Юліян Головчак, Філядельфія, Па. зложили:
50 дол. Іван і Софія Дзіндюри,
30 дол. Мирослав і Марія Лабуньки,
по 25 дол. Романа Навроцька, Степан і Христина Чорпіти,
20 дол. Катерина і Віра Пак,
15 дол. Олена Чепірчук,
10 дол. Дмитро Кашак,

листа ч. 0011 — зібрала д-р Тетяна Цісик, Філядельфія, Па., зложили:
50 дол. Зенон і Тетяна Цісик,
25 дол. Марія Шумська,
10 дол. Іванна Субтельна,

дальше на Коляду зложили
100 дол. Неонілля Клин,
200 дол. І. Куземський

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку IRS No. 23-74380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:
7911 Whitewood Rd. • Philadelphia, Pa. 19117

У річницю смерти проф. Романа Завадовича

Як скоро летить час, як швидко проминає життя людини. Здається, що недавно були ми всі молоді, сильні й здорові... З відстані років дивимося на пройдений нами шлях і згадуємо, своє життя усе, що ділялося з нами, а разом з тим і тих, кого пізнали ми на своїй життєвій дорозі, з ким стрічалися, говорили, обмінювалися думками, а яких тепер уже нема між нами.

І так вже рік минув від часу, коли відійшла від нас людина, яку багато з нас мали нагоду давніше, чи вже тут, в Чикаґо, запізнати. Людина це була скромна, тиха, приязна до всіх, з лагідними очима та милою усмішкою, а при цьому Людина з великої літери, письменник і поет, який все своє життя присвятив праці для наших дітей і молоді — проф. Роман Завадович.

Від ранньої молодости, пізнавши свій Богом даний письменницький талант, присвятив його найбільш досі занедбаній ділянці в нашій літературі, а саме — дітям і молоді. Ставши на раз обраний шлях, він не зійшов із нього, хоч інші ділянки письменницької діяльности були більш приманливі. Ціле своє серце переливав він у вірші, казки та оповідання для молодших і старших, дітей і молоді. Кожний свій твір випрацьовував дуже докладно. Застосовуючи близькі дітям рими, вживаючи слова, які збагачували дитячий ум та розвивали уяву, його твори непомітно при цьому виховували дітей на свідомих і характерних людей. Скільки ж то з нас, молодших чи навіть старших, від ранньої молодости зжилися з віршами чи казками, які писав, тоді ще незнаний нам ближче Роман Завадович? Згодом, вже в школі, коли вимагали від нас писання лектур, довідалися ми більше про цього письменника, який часто ховався за різними псевдонімами чи лише ініціялами. Скільки з нас ще й досі пам'ятає ці короткі, грайливі словами віршики чи пісні, які вбилися нам у пам'ять, а ми навіть не знали, хто їх писав. От так, запам'ятали собі їх ще зі садочка чи школи, не знаючи і не шукаючи їх автора. Ці віршики чи пісні прямо самі забралися нам у голову і там ще й досі сидять, викликуючи кожний раз приємні спомини з нашого дитинства.

Підростаючи і вже слідкуючи за автором, зустрічали ми його твори по всіх молодечих журналах і виданнях. Це вже були більш „дорослі" твори, повні молодечого запалу і любови до свого народу і батьківщини. Вони вдаряли на відзивчі струни молодої душі, кріпили її і сталили юний характер не переліченого числа молодих читачів.

Огляньмося назад і подивімся очима вже дорослої людини на цього письменника. З приємністю і гордістю можемо ствердити: Роман Завадович зі своїми творами твердо стояв на сторожі дитячої і юнацької душі та провадив її дорогою правди, добра і краси, дорогою, якою має йти опісля краю і народу.

За це повинні ми бути вдячні йому від щирого серця.

* * *

Як добре це, що мали ми змогу пізнати його особисто, зустрічатися з ним, говорити та слухати його спокійних і розумних слів. Як добре це, що він був між нами, і як повинні ми бути вдячні Богові, що післав нам цю скромну в житті, а таку багату душею людину, яка залишила такий великий і різноманітний скарб для багатьох поколінь української молоді.

Він жив згідно з засадами християнської віри та з безмежною любов'ю до свого народу, і все це переливав у свої твори. Як глибоко віруюча людина він не боявся смерти, бо це ж „тільки перехід з одного життя до життя вічного", тому і смерть його була спокійна, хоч може й несподівана для його люблячої дружини і сина.

Далеко від рідної землі спочив проф. Роман Завадович, та плоди його шляхетної душі житимуть у серцях молодого покоління ще довгі, довгі роки.

Роман Завадович помер у Чикаго 31-го травня 1985 року.

Галина Заяць

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА БРАЄН, член УНС Відд. 56-го ім. св. Івана Хрестителя у Вілінгу, Огайо, померла 1-го січня 1986 року на 76-му році життя. Нар. 27-го травня 1915 року у Вілінгу, Огайо. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку сина Альберта. Похорон відбувся на цвинтарі Мавнт Олив в Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Когут, секр.

АНАСТАЗІЯ ЛЕВЦУН, член УНС Відд. 430-го Т-ва „Дністер" у Філядельфії, Па., померла 5-го січня 1986 року на 86-му році життя. Нар. 1900 року в селі Сторона, Зах. Україна. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку синів: Романа з дружиною Ангелиною, Володимира з дружиною Евою, дочку Марію Андріївську з мужем Іваном; шестеро внуків і п'ять правнуків. Похорон відбувся 11-го січня 1986 року на цвинтарі Св. Марії, на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Кнігницький, секр.

ЯРОСЛАВА ҐІЗАК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 29-го грудня 1985 року на 78-му році життя. Нар. 1907 року в селі Князів, Золочів, Україна. Членом УНС стала 1963 року. Залишила у смутку дочку Надю Горак, сина Івана і 8 внуків. Похорон відбувся 2-го січня 1986 року на цвинтарі Вудмір в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Федик, секр.

„Природа комунізму..."

(Закінчення зі стор. 2)

виться до них якнайкраще. Вони повірили нам і здалися.

— Що ж ви з ними зробили? — спитав я.

— О, — відповів Ворошилов — ми перестріляли всіх чоловіків і хлопців, а всіх жінок передали до домів розпусти нашої армії.

— Ви думаєте, що було чесно так поступити? — спитав я.

— Моя армія потребувала жінок — сказав Ворошилов — а мені було важливе здоров'я моїх вояків, а не цих жінок. Це врешті-решт не мало значення, бо ці жінки були мертві впродовж трьох місяців.

Ця подія занотована в опрацьованих і виданих Комітетом про антиамериканську діяльність ... (Committee on Un-american Activities. U.S. Congress, May 19, 1956), записках п.з. „Великий обман: Симпозіюм на тему анти-сталінізму і 20-го Конгресу Совєтської Комуністичної Партії" (The Great Pretense: A Symposium on Antistalinism and the 20 Congress of the Soviet Communist Party).

Стільки про злочини, вчинені большевиками на україні і над українцями. Автор подає також комуністичні звірства в інших країнах і над іншими народами, а саме: Мадярщина — режим Белі Куна і встановлення ним „потягів вбивства"; Еспанія — громадянська війна і знущання комуністів над католицькими священиками, монахами, монахинями і віруючими; Родезія, Червоний Китай — свідоцтво місіонера о. Й. Де Єгера про жахливе вбивство ґрупи молодих людей, яким на очах шкільних дітей відрубувано мечем голови, а потім вояки знущалися над їхніми мертвими тілами, щоб діти набралися „комуністичного гарту"; Румунія — знущання над духівництвом заморожуванням священиків у холодильниках; Куба — змушування жертв вдихати помелене скло, яке спричинювало смертельну кровотечу, або шпитальне „давання крови", яке полягало на повному викривавлюванні жертви. Свідчення про ці знущання Кастра подав кубинський адвокат д-р Фернандо Пенабаз, який еміґрував до ЗСА.

Усі ці нелюдські вчинки большевиків і комуністів у різних країнах світу засвідчені очевидцями і задокументовані в реєстрах Конгресу ЗСА, хоч большевики й місцеві „ліберали" приховують їх і заперечують.

Подав В.Б.

Вступайте в члени УНС